

něm u krajského soudu v Bratislavě dne 20. října 1933 jako přestupek podle §§ 3, 5, odst. 1, čís. 1 a § 14, odst. 4 (správně 2), č. 3 zák. čís. 108/33 Sb. z. a n.

Podle § 14, odst. 2, čís. 3 cit. zák. stíhají se trestné činy uvedené v §§ 1 až 3 cit. zák., byly-li spáchány proti soudu, na žalobu veřejnou, avšak se zmocněním, jež udílí v takovém případě podle § 14, odst. 3, č. 3 cit. zák. přednosta soudu, proti němuž trestný čin směřuje. Poněvadž zmíněný § 14 je zařaden v druhém oddílu uvedeného zákona, nelze podle § 41, čís. 1 cit. zák. pochybovati, že uvedené ustanovení § 14 platí také o trestných činech spáchaných před účinností zákona čís. 108/33 Sb. z. a n., leč by ustanovení dosavadního práva bylo vinníku zřejmě příznivější, což pro souzený případ nelze tvrditi.

Byť i v době podání obžaloby odpovídalo zmocnění udělené min. sprav. tehda platným předpisům, bylo podle toho, co předesláno, na veřejném žalobci, aby ke hlavnímu přelíčení, jež se konalo již za platnosti zákona čís. 108/33 Sb. z. a n., opatřil a soudu prokázal zmocnění ke stíhání, udělené oním činitelem, od něhož musí podle velikého a v daném případě nepochybně zpět působícího ustanovení § 14, odst. 3, čís. 3 cit. zák. pocházeti, tedy přednostou s o u d u v tomto ustanovení uvedeného (viz Zm I 165/34). Když se tak nestalo a nalézací soud přes to vyslovil, že tu je žádoucí zmocnění ke stíhání, použil v neprospěch obžalovaného nesprávně zákona v otázce, je-li tu obžaloba podle zákona potřebná, a zatížil takto rozsudek zmatkem podle § 281, čís. 9 c) tr. ř., jenž sice nebyl zmateční stížností uplatňován, k němuž bylo však podle § 290 tr. ř. z povinnosti úřední přihlédnouti.

Čís. 5179.

Urážka presidenta republiky (§ 11 čís. 2 zák. na ochr. rep.), označeno-li učení hlavy státu za zkázonosné a otravné pro venkovský lid.

V subjektivním směru vyžaduje se úmysl pachatelův ublížiti cti presidentové a vědomí, že projev je hrubě zneuctívající.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1935, Zm I 391/33.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 27. února 1933, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem urážky presidenta republiky podle § 11, čís. 2 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n.

Z d ů v o d ů :

Nalézací soud zjistil, že závadný výrok zněl: »Venkov je dosti zdravým, aby pochopil a nebyl otravován takovým zkázonosným učením, které mimoděk zavedla mezi lid hlava státu«.

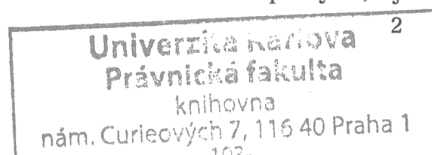
V zásadě je správným tvrzení stížnosti, že závadný výrok nesmí býti vytržen ze své souvislosti s větami jemu předcházejícími a že dlužno

přihlédnouti k obsahu celé řeči obžalovaného, naproti tomu může se však někdy protiprávní směr projevu a trestný úmysl řečníkův objeviti již v pouhém úryvku řeči, a to způsobem tak zřejmým, že netřeba přihlížeti k dalšímu obsahu řeči pachatelovy. V souzeném případě pozastavený výrok obžalovaného nedává jiný smysl necht' je posuzován zcela samostatně či v souvislosti s předcházející částí řeči. Před zjištěným výrokem mluvil totiž obžalovaný o tom, že kolem nás jsou sebevědomé národy, kdežto my prý jsme světu fackovacímí panáky. A přímo před zjištěnými slovy projevil myšlenku, že i v národě holubičím stačí pár lidí, aby zjednálo nápravu. Nepotřebuje žádného rozboru, že tato slova nedávají zjištěnému výroku obžalovaného jiný smysl, než jak jej zjistil napadený rozsudek. Vždyť ani z nich neplyne, že slovo »zkázonosné« se nevztahovalo právě na učení presidenta republiky (ať už učení o objektivní pravdě či jiné), a že závěr o otravování venkova se rovněž nevztahoval na učení presidentovo. Ostatně ve svých úvahách toho se týkajících stěžovatel nijak nedovodil, že a jaký jiný smysl by zjištěný výrok i ve spojení s předcházejícím projevem mohl míti. Netýká se proto tato výtka neúplnosti skutečnosti rozhodné. Výtky zmatku podle § 281, č. 5 tr. ř. tudíž neobstojí.

Není tu ani hmotněprávního zmatku podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. Ani slovo »mimoděk« ani slovo »takové« (takové zkázonosné učení), k nimž obžalovaný poukazuje na svoji obranu, nejsou s to, aby dala jeho projevu jiný smysl, nežli je smysl, který jim dává rozsudek prvního soudu, a který vyplývá již z přirozeného významu slov závadného projevu. Vždyť i použije-li se slova »mimoděk«, je tu patrný vztah projevu obžalovaného k učení presidentovu a slovem »takové« učení, i když se jím poukazovalo na předcházející část řeči obžalovaného, nemění se nic na jasném smyslu projevu, podle něhož jest označováno učení hlavy státu zkázonosným a otravným pro venkovský lid. I když slova »zkázonosnost« a »otravnost« učení poukazují k výsledku učení, je jimi nicméně též současně charakterisováno i učení samo. Praví-li se o učení, že je zkázonosným, znamená to vždy a za všech okolností, že taková učitelská činnost je zavržení a odsouzení hodna. Mluví-li se tak o činnosti hlavy státu, není pochyby, že takový projev je nejen způsobitý dotknouti se, nýbrž i, že se přímo dotýká nepříznivě vážnosti presidenta republiky a hrubě jej zneuctívá. Poněvadž projev se stal veřejně před shromážděním více lidí, je tím opodstatněna skutková podstata přečinu podle § 11, č. 2 zák. na ochranu rep. po stránce objektivní.

Co se tkne subjektivní stránky, vyžaduje se úmysl pachatele ublížiti cti presidentově a vědomí, že projev je hrubě zneuctívající. Nálezací soud obě náležitosti zjistil a po zákonu (§ 270 čís. 5 tr. ř.) odůvodnil. Jeho závěry nelze shledati ani formálně nebo věcně vadnými. Neboť je-li bezvadně prokázáno, že smysl projevu obžalovaného je ten, že hlava státu, tedy prezident republiky, mimoděk zavedl mezi lid zkázonosné učení, kterým může býti venkov otravován — je jisto, že si obžalovaný jako člověk akademicky vzdělaný a nad to práva znalý musil býti úplně vědom jasného obsahu a dosahu svého projevu, který je takového rázu, že jeho smysl je pro každého člověka normálního myšlení a chápání naprosto patrným; učinil-li pak přes toto své vědomí onen projev, jest

Trestní rozhodnutí XVII.

i vecne správny záver nalézacieho soudu, že obžalovaný jednal v úmyslu prezidentu republiky na cti ublížiti.

Čís. 5180.

Len taká obrana je potrebná a prípustná, ktorá je v správnom pomere k útoku.

(Rozh. zo dňa 8. januára 1935, Zm III 222/34.)

N a j v y š š í s ú d preskúmal trestnú vec proti Ž. B., obžalovanému zo zločinu smrteľného poškodenia tela, spôsobeného v silnou rozčulení, a na základe verejného pojednávania následkom zmätočnej sťažnosti obžalovaného vyniesol rozsudok, ktorým — okrem iných opatrení — zmätočnú sťažnosť zamietol.

Z d ô v o d o v :

Proti rozsudku vrchného súdu podal zmätočnú sťažnosť obžalovaný v smysle § 385, č. 1 a), c) — správne len podľa č. 1 c) — tr. p. z toho dôvodu, že vraj vrchný súd mylne užil ustanovení trestného zákona, keď neuznal, že obžalovaný spáchal svoj čin v oprávnenej obrane podľa § 79 tr. z., čiže prekročil hranice tejže len z ľaku, strachu alebo zo zmätku. Zmätočná sťažnosť je bezzákladná.

Mylný je názor sťažovateľov, že za potrebnú a preto oprávnenú má sa považovať aj taká obrana, ktorou napadnutý odvráti hroziaci bezprávny útok. Ako to vrchný súd správne vyriekol — len taká obrana je potrebná a prípustná, ktorá je v správnom pomere k útoku. Hľadiac na to, že poškodený nebol ozbrojený a nemal ani palicu, obžalovaný však bol ozbrojený palicou a služobnou pištoľou a stál od poškodeného pred užitím zbrane na 2—3 kroky — bez právneho omylu vyriekol vrchný súd, že obžalovaný bol by mohol odstrašiť poškodeného od ďalšieho útoku palicou alebo výstrelom do vzduchu a nebolo potrebné, aby strelil poškodeného do brucha. Nemýlil sa ďalej vrchný súd ani v tom, že neuznal, že by obžalovaný bol spáchal trestný čin zo strachu, z ľaku, alebo zmätku. Obžalovaný ako poľný hájnik musel vedieť jakým spôsobom môže sa cieľu primerane brániť proti podobnému útoku, jakému bol vystavený so strany poškodeného. Výstup tohoto mohol síce vyvolať v ňom silné rozčulenie, avšak nie takého stupňa, že by nebol mohol už nahliadnuť, že nie je potrebné hneď streliť do tela bezbranneho útočníka. Preto vrchný súd správne uznal obžalovaného vinným. Bezzákladná zmätočná sťažnosť bola podľa § 36 por. nov. zamietnutá.

Čís. 5181.

Medze oprávnenej obrany proti výkonu domácej kázne.

(Rozh. zo dňa 8. januára 1935, Zm IV 222/34.)